DEPREM ÇALIŞMA GRUBU

GÖNÜLLÜLÜK VE GÖNÜLLÜ EĞİTİM PROJESİ

İSTANBUL TABİP ODASI

DEPREM ÇALIŞMA GRUBU

ADI

Deprem Çalışma Grubu Gönüllü ve Gönüllü Eğitim Projesi

YÜRÜTÜCÜ

İstanbul Tabip Odası Deprem Çalışma Grubu

ÇALIŞMA GRUBU

İstanbul Tabip Odası Deprem Çalışma Grubu; beklenen Marmara-İstanbul depreminin insan ve toplum sağlığına yönelik olumsuzluklarını asgari düzeye indirmek adına; deprem öncesinde, anında ve sonrasında yapılması gerekenleri belirleme, çözüm üretme ve uygulanmasını sağlamayı hedeflemektedir. Çalışma grubu bu hedef doğrultusunda Marmara-İstanbul depreminin etkileyebileceği tüm yaşam alanlarını kapsayacak şekilde çalışmalarını organize edecek ve yürütecektir.

Çalışma grubu deprem ve afet kapsamında sağlık hizmeti temelinde yürütülen tüm çalışmalarla ilgili olarak;

- Tespit etmek
- İzlemek
- Değerlendirmek
- Öneride bulunmak
- Sorunları ortaya koymak
- Koordinasyonu sağlamak
- Gerektiğinde de katkı sunmak şeklinde çalışmalarda bulunacaktır.

Çalışma grubu çalışmalarını, depreme özgü çalışma yürüten kamu kurumları, meslek kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve ilgili kişilerle birlikte yürütecektir.

ARKA PLAN

Günümüz dünyasında insanlığın her gün karşı karşıya kaldığı afetler, olağandışı durumlar tüm hizmet birimlerini olduğu gibi sağlık sistemlerini de zaman zaman çok güç durumda bırakabilmektedir.

Gelişmiş ülkelerin dahi baş etmekte zorlandığı, hatta hazırlık ve müdahalede başarısız olduğu kimi afetler 21.yüzyılda en çok geri kalmış ve gelişmekte olan ülkelerde telafisi mümkün olmayan can ve mal kaybına, çevresel ve toplumsal dengelerin bozulmasına yol açmıştır.

Ülkemiz topraklarının dörtte üçü, birinci ve ikinci derece deprem bölgesinde yer almaktadır. Üstelik bu bölgeler nüfusun ve sanayinin yoğun olduğu bölgelerdir. Depreme eşlik eden ikincil nedenler olumsuz etkileri daha da artırmaktadır. Mevcut koşullarda Marmara-İstanbul depremin yol açacağı felaketin boyutları tahmin dahi edilememektedir.

Son elli yılda ülkemizde meydana gelen depremler incelendiğinde, önleyici çalışmaların ve müdahale hazırlıklarının yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Afete dönüşen depremlerde yaşananlar afet yönetiminde sağlık hizmetlerinin organizasyonu ve sunumunun hayati önemde olduğunu ortaya koymuştur.

Depreme bağlı afet durumlarında gönüllülerin yararları kesinlikle göz ardı edilemez ve tartışılamaz. Her afet durumunda olduğu gibi İstanbul depreminde de gönüllüler önemli görevler üstlenme potansiyeline sahiptir.

Gönüllülük insani ilişkiler temelinde bireyin kendi kişisel özgür iradesi ile ortaya koyduğu maddi karşılık beklemeden ürettiği bir davranış şeklidir. Birlikte hareket ettiklerinde sinerjik etkileri oldukça yüksektir. Her afet karşısında yenilenebilir bir özellik gösterir ve toplumun afetlere karşı en önemli dayanıklılık kaynağıdır.

Depreme bağlı afet yönetim süreçleri birden çok alanı ve müdahale biçimlerini kapsar. Bu nedenle gönüllülük yalnız afetin kriz dönemlerine özgü olmayıp afet yönetim süreçlerinin tümü için geçerlidir. Çalışma grubunun yapılanma amacı ve biçimi gereği de birden çok alanda gönüllülüğü mümkün kılar. Burada gönüllülük kişinin doğrudan mesleği ile ilgili olabileceği gibi sahip olduğu ya da edindiği bilgi ve becerilerle ya da isteği doğrultusunda birçok alanda da (organizasyon, eğitim araştırma, raporlama, arşiv, teknik destek, tercümanlık, çeviri, danışmanlık, destek güç) gerçekleşebilir.

Gönüllü çalışmalarının daha verimli hale getirilmesi, gönüllülerin zarar görme ya da depremzedeler açısından zarar oluşturma risklerinin en asgari düzeye indirilmesi önemlidir. Gönüllülerin mutlaka kurumsal bir yapı içerisinde olmaları, eğitilmeleri, beceri kazandırılmaları ve organizasyon kapsamında hareket etmeleri sağlanmalıdır.

AMAÇ / HEDEF

Pek çok disiplinin temel eğitimleri kapsamında afet farkındalığı ve afet durumunda yapılacaklar konusunda yapılandırılmış bir eğitim bulunmamaktadır. Afet konusunda çalışan gerek profesyoneller gerekse gönüllüler, bu eksikliği genellikle sınırlı eğitimler, yaşadığı veya yaşanan deneyimler ile kazanmaktadır.

Bu nedenle günümüzde afetlerle mücadelede görev üstlenen ya da gönüllü olarak yer alan başta sağlık çalışanları olmak üzere birçok uzmanlık alanı açısından afet tıbbı ve/veya yönetimi konusunda eğitime gereksinim bulunmaktadır.

Bu projenin temel amacı Marmara-İstanbul depreminin zararını en aza indirmek, afet süreçlerini doğru ve verimli yönetmek, toplumsal ve bireysel dayanıklılığını arttırmak hedefi ile gönüllülere, deneyimlerle ortaya çıkmış olan ihtiyaçları kapsayan doğru bilgi ve yetenekler kazandırmak, potansiyellerini kullanabilecekleri ve verdikleri hizmetler nedeniyle olumsuzluk yaşamayacakları bir donanıma sahip kılmaktır.

Önerilen program kapsamında ülkemizde depreme bağlı afet yönetimine, afet zararlarının önlenmesine ve afetlerin insan sağlığına olumsuz etkileriyle baş edilmesine katkı sağlayacak şekilde farkındalık oluşturmak, ayrıca çok sayıda gönüllünün sürece katılmasını sağlayarak bireysel ve toplumsal dayanıklılığa destek olmak hedeflenmektedir.

KAPSAM

Çalışma grubu içerisinde farklı disiplinlerdeki sivil toplum örgütleri depreme bağlı afet yönetimi kapsamında sağlık hizmetlerinin yapılandırılması temelinde bir araya gelmişlerdir. Bu temel yaklaşım nedeniyle gönüllü ve gönüllü eğitimi tüm bileşenlerini kapsayan ortak bir düzeyde olmak zorundadır.

Farklı disiplinlerin eğitim süreçlerinde bir arada bulunması olumlu yönde katkı sağlayacaktır. Özellikle afet kriz yönetimi sırasında ekip çalışmalarında, iletişim ve koordinasyonun sağlanmasında bu olumlu katkıları görmek mümkün olacaktır.

Çalışma grubu bileşenleri açısından oldukça geniş bir yelpaze sahiptir. Bu bileşenler içerisinde uzmanlık alanlarına özgü mesleki eğitim içinde bulunan öğrencilerin varlığı ve bunların gönüllülük kapsamında potansiyelleri de oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle de olanaklar ölçüsünde kapsam öğrencileri de içine alacak şekilde genişletilmelidir.

EĞİTİM İÇERİĞİ VE DERSLER

Ders Adı: Deprem, Afet Kavramları ve Toplumsal Sonuçları

İçerik: Deprem ve afetin tanımı, kapsamı, toplumsal sonuçları, yönetimi

Öğrenim Hedefi: katılımcı deprem ile ilgili temel kavramları söyleyebilir, tehlike, risk, afet, afet yönetimi, risk azaltma kavramlarını açıklayabilir, afetin toplumsal sonuçlarını söyleyebilir.

Ders Adı: Depreme Bağlı Afetlerde Gönüllülük

İçerik: Gönüllü kavramı, önemi, çalışma koşulları, zorluklar, sorunlarla baş etme, sağlığını ve güvenliğini sağlama, örgütsel yapılanma içinde çalışma, iletişim, etik ve etik dışı davranışlar.

Öğrenim Hedefi: Sorumluluklarını kavrayabilir, afet yönetimi aşamaları açısından hazırlıklı olması gerekenleri bilir ve hazırlıklı olur, afet bölgesinde karşılaşacağı yaşam koşullarını, her türlü tehlikeleri bilir ve sayabilir, iletişim ve koordinasyonu sağlama konusunda olası zorlukları sayabilir. Yapması ve yapmaması gerekenleri sayabilir.

Ders Adı: Ekip Olmak ve Liderlik

İçerik: Kurumsal yapı içerisinde çalışma, ekip çalışması ve liderlik kavramları.

Öğrenim Hedefi: Çalışma grubu kurabilir, kurumsal planlama yapabilir, plana uygun bir işleyiş sağlayabilir, daha geniş ölçekli bir planlama içine işlevsel biçimde katılabilir, afet gönüllüsü olarak liderlik niteliklerini kazanır, gerektiğinde ekip içinde gerektiğinde lider olarak görev yapabilir.

Ders Adı: Depreme Bağlı Afetlere Müdahale; Ulusal ve Uluslararası Kurumlar, İşleyiş
İçerik: Afet yönetiminde yer alan kamusal ve sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar, yasal mevzuat, ilişkiler, yaşanmış olan süreçler.
Öğrenim Hedefi: Katılımcı resmi afet yönetimi ve gönüllülük (yerel) sistemlerini sayabilir, birbiriyle olan ilişkileri ve hiyerarşiyi söyleyebilir, nasıl iletişim kuracağını açıklayabilir.

Ders Adı: Depremlerde (Gönüllü, Afetzede) Ruh Sağlığı Sorunları ve Yaklaşım
İçerik: Depremin yaratacağı afete bağlı bireysel ve toplumsal ruhsal sorunlar, sorunlara yaklaşım, çözüm önerileri, ruh sağlığını koruma açısından yapılması gerekenler, depremzedeye yaklaşım ve ruhsal sorun yaşayanların yönlendirilmesi.
Öğrenim Hedefi: Depremin yaratacağı ruhsal travmaları, sonuçlarını bilir. Kişisel olarak sağlıklı kalmak için gerekli önlemleri sayabilir, uygulayabilir, bedensel ve ruhsal olarak kendini koruyabilir. Ruhsal sorun yaşayan depremzedeleri fark edebilir ve doğru yönlendirme yapabilir

Ders Adı: Deprem Bağlı Afetlerde Değerlendirme ve Raporlama, Doğru İletişim Sağlama
İçerik: Hizmet sunarken veya doğrudan yaşanan tüm sağlık sorunlarının, gereksinimlerin tespit edilmesi, değerlendirilmesi, çözüm için önerilerde bulunulması, doğru ve güvenli iletişimin önemi ve sağlanması, yerel bilgi kaynakları.

Öğrenim Hedefi: Gözlemlemesi ve değerlendirmesi gereken sağlık hizmeti uygulamalarını, halk sağlık sorunlarını bilir, takip eder, değerlendirir. Güvenli ve doğru bilgi alabileceği yerel yapıları bilir ve ilişki kurar. Topladığı bilgi ve yaptığı değerlendirmeleri en kısa sürede merkezi yapıya iletir. İletişim sağlama tekniklerini sayabilir (telsiz, walky talky, vb), sosyal medyanın doğru kullanımı, dijital iletişim ve diğer iletişim yöntemlerinin teknik olarak kullanımını açıklayabilir, doğru yönlendirme ilkelerini sayabilir.

UYGULAMALI (PRATİK) EĞİTİM

Öğrenim hedefi:

Gönüllüler;

- İletişim ve koordinasyonda yaşanacak sorunlara karşı doğru yaklaşım ve çözüm oluşturabilir.
- Deprem bağlı afetlerde basit arama, tarama faaliyetleri, kurtarma ve yaralı taşıma yapabilir ya da katkı sunabilir.

- Gerektiğinde triyaj yapabilir,
- Temel basit yangına müdahale edebilir, basit yangın söndürme tekniklerini uygulayabilir.
- Kanamalara ilk müdahaleyi yapabilir. Basit yara bakımı uygulayabilir.

Eğiticiler:
İstanbul Tabip Odası ve Deprem Çalışma Grubu içerisinde yer alan kurum temsilcileri ve uzman kişiler.

Öğrenme Yöntem ve Teknikleri:
Eğitim materyalleri Türk Tabipleri Birliği, İstanbul Tabip Odası ve diğer uzmanlık alanlarının geçmiş deneyimlerinden ve güncel bilimsel bilgilerden oluşacaktır.

Eğitim güncel yöntem ve tekniklerle, uygun eğitim ortamlarında interaktif olarak yüzyüze verilecektir. Uygulama eğitimi aynı şekilde senaryo tabanlı etkinliklerle, uygun araç-gereçlerle ve uygulamaların yapılmasına olanaklı ortamlarda gerçekleştirilecektir.

EĞİTİM PROGRAMI
Cumartesi (Teorik Eğitim)
Tanışma, çalışma grubu tanıtımı, beklentilerin alınması, değerlendirme anketi
Deprem, Afet ve Afet Yönetimi
Depreme Bağlı Afetlerde Gönüllülük

Depreme Bağlı Afette Alan Triyajı ve Kimliklendirme
Ekip Olmak ve Liderlik
Depreme Bağlı Afetlere Müdahalede Ulusal ve Uluslararası Kurumlar, İşleyiş
Gönüllüler İçin İletişim Becerileri
Deprem Sonrası Ruhsal Değerlendirme ve Gönüllülerin İkincil Travmatizasyondan Korunması
Acil Durumlarda Raporlama

Pazar (Uygulamalı Eğitim)

Olağandışı Durumlarda İlk Yardım,
Basit Yaralanmalar ve Yara Bakımı
Hafif Arama, Kurtarma ve Yaralı Taşıma Teknikleri
Yanma, Yangın ve Basit Söndürme
Deprem simülasyonu

Eğitim Süreçleri:

- Gönüllü başvurusu yapan ve çalışmalara katılmak isteyenlerin deprem kapsamında "Gönüllü Eğitimi" alması zorunludur. Gönüllülerin tekrar (güncelleme) eğitimlerine katılmaları da gerekir.
- Gönüllü eğitim süresi: Eğitim süresi tam iki gündür. Her iki günde eğitime kesintisiz katılım zorunludur.

a. Teorik eğitim süresi 8 saattir (bir gün) cumartesi günleri yapılır.
b. Uygulamalı eğitim süresi 8 saattir (bir gün) ve pazar günleri yapılır

- Eğitim grupları 20 katılımcı ile sınırlıdır.
- Eğitim sertifikalandırılır.
- Eğitimler ücretsizdir.

Ek Kurslar ve Eğitimler:

Gönüllü eğitimini tamamlayan katılımcılara uzmanlık alanlarına (birinci basamak sağlık hizmeti, işyeri hekimliği) veya üstlendiği görev gereği (haberleşme, telsiz kullanımı) alması gereken kurslar veya ek eğitimleri verilir.

Uyulması ve uygulanması gereken kurallar:

- Gönüllü ve Gönüllü Eğitim Projesinin her aşaması şeffaflık ilkesine uyar ve denetlenebilir
- Gönüllüler eğitim sonrası başarılı olduklarında sertifika alarak çalışma grubu gönüllüsü olur
- Gönüllüler, gönüllülük konusunda mesleki, etik ve insani değerlere uymakla yükümlüdür
- Gönüllülük afet yönetiminin tüm aşamaları kapsar. Ancak gönüllü bu aşamalar içerisinde kendi yerini (sorumluluk alanı) kendi belirler
- Gönüllülerle ilgili bilgiler kurumsal güvence altında olup, gönüllünün onayı olmadan paylaşılmaz
- Gönüllülüğün devamlılığı, gönüllünün kendi iradesine ve kararına bağlıdır
- Gönüllüler her ay rutin olarak yürütülen çalışmalar açısından bilgilendirilir.

Süre:

Marmara-İstanbul depreminin ciddi ve yakın bir tehlike olarak varlığı, gerçekleşme zamanının bilinmezliği afet yönetim süreçlerinin sürekli gündemde tutulmasını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle de proje ortaya çıkabilecek yeni koşullara uygun olarak bazı değişimlere uğrasa da zamanla ilgili olarak sona ereceği tarihi belirlenmemiştir.

Bütçe:

Uygulamalı olan bu eğitimlerde katılımcıların en doğru bilgiyi edinebilmeleri ve becerilerinin geliştirilmesi amacıyla evrensel eğitim standartlarına uygun eğitimcilerin, uygun koşulların ve araç-gereçlerin sağlanması gereklidir. Bu nedenle eğitim materyalleri, eğitim araç-gereçleri, gönüllü kitleri ve diğer donanımları, eğiticilerin ulaşım ve konaklama harcamaları gibi bir dizi gider kaleminin karşılanması, güvence altına alınmasını ve sürekliliğinin sağlanması zorunludur.

Bu nedenle aşağıda belirtilen en temel ortam ve malzemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

1. Uygun eğitim ortamı: 20 – 25 katılımcıya uygun ve sosyal alt yapıya sahip
2. Eğitim için teknolojik araç, gereçler; projeksiyon, bilgisayar, pointer, uygulama modelleri
3. Eğitim içerikli yazılı ve görsel materyaller
4. Eğitici ve katılımcının eğitim süresi içerisinde yararlanacağı sıcak-soğuk içecekler, yemekler
5. Eğitimci ulaşım ve konaklama giderleri
6. Eğitim süresinde çalışacak olan personel giderleri
7. Gönüllü kitleri ve donanımları

Başvuru, Kayıt:

Gönüllü ve genel gönüllü eğitimine çalışma grubu içerisinde yer alan kurum ve kuruluşların üyeleri ve çalışma grubunun amaç ve ilkelerine uymayı (https://deprem.istabip.org.tr/Hakkimizda) kabul eden kişiler başvurabilir.

Bu proje kapsamında gönüllü olmak ve gönüllü genel eğitimine katılmak isteyenler ön başvurularını İstanbul Tabip Odası web sayfası (https://istabip.org.tr/) üzerinden elektronik ortamda yapabilecektir. Kendilerine en geç 7 (yedi) iş günü içerisinde geri dönüş yapılacaktır.

Kayıt için:

https://deprem.istabip.org.tr/YasamGonullusuOl/

İSTANBUL TABİP ODASI | DEPREM ÇALIŞMA GRUBU